

Milí turisté! Tentokrát jsme se vydali po stopách naší spisovatelky Boženy Němcové. Stop bylo celkem sedm. Sešli jsme se na můstku vedoucím na Slovanský ostrov. Pršelo a měla jsem obavy, že to všichni vzdají, což se nestalo. Sešlo se nás nakonec dvanáct.

Nevlídné počasí jsme přečkali v hale paláce Žofín, kde nám byl poskytnut azyl. Počátky paláce spadají do roku 1835, kdy na pozemku tehdy ještě nazvaném Barvířský ostrov, postavil jeho majitel Antonín Václav Novotný první zděný dům, který nazval po matce císaře Františka Josefa I. arcivévodkyni Žofii Žofínem. Ten se stal během let nejvýznamějším společenským a kulturním centrem Prahy a českých zemí. Současnou podobu novorenesančního paláce získal v letech 1884 -1886, kdy ostrov i se stavbou zakoupila obec.

Vybrala jsem několik významných událostí:

- První ples se na Žofíně konal 3. 2. 1841

Dva roky poté v roce 1843 se zde Božena Němcová zúčastnila svého prvního plesu

- V roce 1848 se zde za účasti tehdejší inteligence konal významný Slovanský sjezd, kterému předsedal František Palacký.
- **17. 11. 1878 zde měl první samostatný koncert Antonín Dvořák**
- 5. 11. 1882 se zde konalo první souborné provedení Smetanovy Mé vlasti

Když jsme vyšli z paláce, nebylo po dešti ani památky. Druhou stopou byla socha Boženy Němcové, která byla zhotovena sochařem Karlem Pokorným a architektem Jaroslavem Fragnerem.

Podle svědectví Jana Koblasy se jednalo o v pořadí několikátou variantu sochy, kterou profesor Pokorný vytvořil. Pojetí dřívějších návrhů se postupně měnilo od alegorie Jitro – Proti větru – Zrazená – až po konečný návrh - Božena Němcová bojující, kde je spisovatelka interpretovaná podle ideologizující představy Julia Fučíka. Myslím, že ten název byl zvolen záměrně. Podle toho, co jsme viděli, jsme usoudili, že je to Božena Němcová tančící na Žofíně!

Z ostrova jsme šli na tramvaj a devítkou jsme se přemístili do Jindřišské, odkud to bylo blízko Na příkopy 14, kde v bývalém domě U tří lip spisovatelka zemřela. Na domě je její busta. Podle oficiálního životopisu se Božena Němcová narodila 4. února 1820, což je historiky zpochybňováno. Zemřela 21. ledna 1862, tedy se ani nedožila 42 let. Také to, že se narodila ve Vídni manželům Panklovým, není zcela přesné. Terezie Novotná, její matka, ji měla za svobodna a otec Josef Pankl se s ní oženil až po přestěhování do Ratibořic, Barunku posléze přijal za vlastní.

Historička Helena Sobková se domnívá, že Božena Němcová vůbec nabyla dcerou svých rodičů, ale nemanželským dítětem nejmladší sestry kněžny Zaháňské, hraběnky Dorothei Périgord. Její manžel byl totiž záletník, a tak si našla náhradu. Zamilovala se do českého šlechtice Karla Jana Clam- Martinice, se kterým chodila dva roky a s ním otěhotněla. Dítě se narodilo v roce 1816 a Dorothea se s milencem rozešla. Nikde o jeho narození nejsou záznamy, a tak se historička domnívá, že holčičku dali pradleně Terezii Novotné a následně zařídili sňatek s kočím Panklem, rakouským Němcem.

Dorothea de Perigord

Božena Němcová

Podobné si jsou, ale ostatní historici o tom pochybují. Nicméně Božena Němcová tyto spekulace prý podporovala.

Přes Václavské náměstí a Štěpánskou ulicí jsme přišli k Řeznické ulici, kde v čísle 15 Božena Němcová určitou dobu bydlela, ale na domě není ani tabulka.

Zachoval se ale dopis adresovaný Boženě Němcové. Pocházel od spisovatele a básníka Václava Čenka Bendy, který do úvodu uvedl „Její Blahorodí paní, Dorothea Němcová, manželka c. k. vrchního finančního komisaře, Praha, Řeznická ulice 1360, 3. patro.“ Tímto dopisem byly rozpoutány nové spekulace o původu Boženy Němcové...

Čtvrtou stopou byl dům, ve kterém Božena Němcová psala babičku. Stojí na rohu ječné ulice a ulice Ke Karlovu.

Kateřinskou a posléze Benátskou ulicí jsme sešli z kopce kolem Botanické zahrady a ve Vyšehradské 45 je také dům s pamětní deskou, na které je napsáno, že zde Božena Němcová dopsala Babičku.

Jak vidno, všude si přisvojují Babičku. Když jsem byla na výletě v Ratibořicích, tak nám tam ukazovali domek, který si prý Božena Němcová pronajala po smrti svého syna Hynka, aby zde napsala Babičku. Ta ale vůbec v Ratibořicích nebydlela, tam bydleli Panklovi, a babička k nim jezdila z Náchodu na návštěvy.

Vyšehradskou ulicí jsme šli až na Vyšehradský hřbitov ke spisovatelčinu hrobu. Božena Němcová zemřela v bídě. Sama se jednou vyjádřila takto: „Těžko povznést ducha, když starost o chléb vezdejší jej tíží.“

Korespondence ukazuje, že byla nucena opakovaně žádat o pomoc v českých vlasteneckých kruzích. Neúčinnost této pomoci kontrastuje s velkolepým

pohřbem, který jí vlastenci uspořádali a s posmrtnou slávou, které se jí dostalo. Reliéfní plaketu Zhotovil Tomáš Seidan.

Ke hrobu jsme se nemohli pořádně dostat, neboť v uličce byla skupina Číňanů a měli českou průvodkyni, která mluvila česky!

Napsala jsem toho hodně, ale ne vše, co jsem říkala na výletě. To vědí jen ti, kteří se zúčastnili! Čest mužů zachraňoval svou přítomností Mirek Bernát. Na fotkách ho ale nevidíte, neboť fotil.

Kroniku napsala Dagmar Hyklová
Fotky jsou od Mirka Bernáta